

tűrhet meg. Ezt azonban úgy kell kivitelezni, hogy ne maradjon nyoma a gépiességnek; könnyed, szellemes és örömet szerző hatású legyen. Így lehet valóban könyvjegy belőle, amely díszíti is a könyv első lapját.”

Soltra Elemér linómetszete, X3

Az élet sodrában eltávolodott az ex librisek világától, és közel fél évszázad múlva talált vissza, amikor a pécsi Kisgrafika Barátok Körének tagsága meghívta elnökének és művészeti vezetőjének az elhunyt Martyn Ferenc utódjául. Meghívásáról így nyilatkozott:

„Őszintén mondhatom, hogy nagy megtiszteltetésnek vettem a felkérést, és nem vagyok egészen biztos abban, hogy kellőképpen be is tudom tölteni azt.” A végzett munkáról pedig a következőképpen „Számos idős és középkorú szenvedélyes gyűjtő lett barátom ezáltal. Annak meg kimondottan örülni tudok, hogy a már korábban kialakult külföldi kapcsolatok a nehéz helyzeteinkben is fennmaradtak, sőt elindítója tudott lenni gárdánk a Duna melletti régiók nemzetközi találkozóinak.”

Ebben az időben újra készített linóleummetszéssel ex libriseket. Lapjait egyensúly, rend és harmónia jellemzi. A vonal szépségének, kifejező erejének fontos szerepet tulajdonít, és él a tömör kontrasztok mellett az artisztikus vonalritmus adta lehetőségekkel. Ezeket a miniatűr alkotásokon visszatért a Varga Nándor Lajostól tanult grafikai hagyományokhoz. Továbbra is linóleumba véste ex libriseit, alkalmi grafikáit. Kiszámú ex librisei – melyeket zömében pécsi gyűjtőknek készített – szerves részét adják gazdag festői, grafikai, érmészeti munkásságának. Erről Berényi Ágnes írt 2003-ban egyetemi szakdolgozatot.

Úgy véljük, valamennyien gazdagodhatunk azáltal, ha Soltra Elemér utóbbi időben készült ex libriseiből néhányat megismerünk.

A festő és grafikusművész ünnepeltnek születésnapján további jó egészséget kívánunk az ex libris- és kisgrafika-gyűjtők és a barátok népes családjá nevében.

Lenkey István

A JASCHIK-KÖR KIÁLLÍTÁSÁRÓL

A múlt század harmincas éveiben a Nemzeti Színházban sok sikert aratott díszleteivel **Jaschik Álmos** (1885-1950). Róla neveztek el csoportosulásukat azok a művésztanárok, akiknek szeptemberben közös kiállításuk nyílt Óbudán, a Szél utcai kollégium galériájában.

fotó: Palásthy Lajos

A kiállítást **Kőhegyi Gyula** grafikusművész nyitotta meg. Beszédét a Körnek névadó mester munkásságának ismertetésével kezdte. Elmondta, hogy miként a hat kiállító, Jaschik is foglalkozott művészeti oktatással. 1907 és 1920 között a Fővárosi Iparrajziskola tanára volt, majd magániskolát vezetett. Sokoldalú, kísérletező alkat volt, aki a díszlettervezés mellett grafikus, illusztrátori tevékenységet is folytatott.

A kiállító művészekről szólva Kőhegyi megemlítette, hogy mind a hatan a budapesti Kézműipari Szakközépiskolában tanítanak. (Az intézményhez Egyesületünket szívélyes kapcsolat fűzi. Az iskola több ízben tette már lehetővé, hogy tagságunk műtermeiket meglátogassa, s ennek során a gyűjtők további hasznos ismereteket szerezhessenek. Szerk.) A megnyitó során a hallgatóság részletes tájékoztatást kapott a hat kiállító pályafutásáról. Közülük ketten „oszlopos” tagjai a KBK-nak, így a róluk szükséges ismertetést a megnyitó szövegéből kölcsönözzük.

Ürmös Péter Pécsen szerzett 1978-ban rajztanári diplomát, majd Salzburgban, a Nyári Képzőművészeti Akadémián litográfiai ismereteit bővíti. 1986 és 88 között a Budapesti Műszaki Egyetem színdinamikai szakának hallgatója. 1995-től akkreditált színdinamikai szakértő. Tizenöt éven át vesz részt az Ajkán rendezett grafikai táborban. Gyakran megfordul Erdélyben, szakmai kísérletezéssel foglalkozik a két évenként Kézdivásárhelyen és a Bálványoson megrendezett képzőművészeti táborban. 2002-ben elvégzi a Mozgóképf- és Médiaismeretek kurzusát. 2003-ban a Számítógépes képfeldolgozás c. szak hallgatója.

Tanulmányúton járt Németországban és Svédországban, ösztöndíjasként Olaszországban. Több mint 20 egyéni kiállítása volt itthon és külföldön. Exlibris-művészként Európán kívül Japánban és Kínában is ismertek kisméretű grafikái. Ezen a kiállításon két akvatintával szerepelt. Ez az eljárás a tónusok gazdag kezelését teszi lehetővé.

Varga Péter 1968-ban a Szegedi Tanárképző Főiskolán végzett. Az említett budapesti szakiskolában 1971 óta tanít, majd itt igazgató helyettes. Nevéhez fűződik a grafikai műhely létrehozása. 2000-ben az Iparművészeti Egyetemen rajz- és

vizuális kommunikációs szakot végez. Később a Képzőművészeti Egyetem elektrografikai szakán szerez újabb ismereteket.

Műveivel gyakran szerepel csoportos kiállításokon. Egyéni kiállítása a múlt évben volt a kőbányai Artotékában. Tipográfiai indíttatásból többségében könyv-méretű grafikákban gondolkodik. Újabban ex libriseket is készít. A Szél utcai tárlaton két szítyanyomattal szerepelt.

A többi kiállító anyaga is változatos élményt nyújtott. *Borsos Róbert* textil szobraival, *Kiss Zoltán* két litográfiával, *Olajos György*, Munkácsy-díjas a költészet ihlette két nagyméretű grafikai lappal szerepelt. *Szabadi Zoltán* tus-ecsetrajzai a japán művészet szellemiségét idézték.

Kőhegyi Gyula alapos felkészültségére utaló megnyitószövege közelebb vitte a hallgatósághoz a hat művésztanár személyiségét, alkotásait.

Soós Imre

HALMOZOTT KISGRAFIKA

1960 óta vagyok a Kisgrafika Barátok Körének a tagja. Elég régen ahhoz, hogy némi ismeretekre és tapasztalatokra tegyek szert a grafikai műfajok és azok különféle ágazatai terén. Az eltelt időszak alatt fő gyűjtési területem az ex libris volt, természetesen ezzel egy időben az alkalmi kisgrafikát sem hanyagoltam el, mivel e kettő elég szorosan összetartozik. Ezek mellett a grafikának egy másik, kis formátumú megjelenését, a postabélyeget is gyűjtöttem már ifjabb korban, szervezett tagként, mint filatelista pedig 1959-től mindmáig, de kizárólag magyar bélyegeket gyűjtök.

Ez a két gyűjtési ág hívta fel rá a figyelmemet, hogy a bélyegek tervezésében, kivitelezésében számos, jelentős magyar festő- és grafikusművész vesz részt. Hogy sokuk közül csak két klasszikus nevet említsek, például *Vertel József* és *Kékesi László* kiemelkedően szép bélyeg-grafikákat készítettek.

Mindkét gyűjtési ág számos többletpéldányt is produkál,

vagyis nagy cserelhetőség rejlik bennük. Így merült fel bennem már jó húsz esztendeje, hogy ezek együttes kifejezési formáját megkeresve, gyűjtssem együtt a kisgrafikát, a bélyeget és az alkalmi grafika még egy megjelenési formáját, az *alkalmi bélyegzést*, ami szintén sokszorosító grafikai eljárás. Ez a három kisméretű megjelenési forma adta az ötletet, hogy ezeket egy lapra helyezzem, s elnevezem **halmozott kisgrafika-gyűjtésnek**.

... .. Láttuk égere rajzolódvá
Korfu barna várfokát,
Hol a bástya büszke orma
Villant fényt az éien át " ...
(Erzsébet királyné - Sisi- /Mészöly D.)

Vincze László linómetszete, X3

Fery Antal fametszete, X2

Sok örömet nyújtó gyűjtőhobbyi lett ebből, mert mindhárom grafikai forma együttesen még szemet gyönyörködtetőbb látvány, és sok variációs lehetőséget kínál. Halmozott kisgrafikai lapjaim formai megjelenése a következő: az A/4-es papírlap *felének* egyik, jobb oldali felére kerül az ex libris vagy alkalmi kisgrafika, alája esetleg egy ahhoz tematikailag is kapcsolható versidézet vagy gondolat, a másik, bal oldali rész közepére pedig a bélyeg (rendszerint valamilyen szép, alkalmi kiadvány), annak alsó szélére nyomott (tehát jól látható és olvasható) alkalmi bélyegzővel. A lap így együtt sokrétű, változatos és gyönyörködtető együttest tartalmaz. Ha sikerül például a carte maximumokhoz hasonlóan közel azonos vagy rokon tematikájú anyagot összehozni, a kompozíció sokatmondó és elragadó tud lenni. Egy példa: mondjuk egy Kékesi László által készített ex libris, és egy általa tervezett postabélyeg, s ha ehhez még az alkalmi bélyegző témája is kapcsolódik valamiképpen,